

عنوان مقاله:

خشکسالی و جوامع روستایی: استراتژی های مقابله با پیامدهای آن (مورد مطالعه: روستاهای مرزی شهرستان زاهدان)

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، دوره 23، شماره 70 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

مسعود صفری علی اکبری - *assistant professor, Payam Noor university*

محمدرضا پودینه - *Associated professor of climatology, university of sistan and baloochestan, zahedan, iran*

محمد آزادپور - *M.s student of geography and rural planing, sistan and baloochestan university*

خلاصه مقاله:

وقوع خشکسالی اثرات زیادی بر معیشت خانوارهای روستایی، به ویژه در روستاهای مناطق مرزی که با کمبود گزینه‌های معیشتی روبرو هستند، وارد می‌سازد. برای مقابله با این اثرات استفاده از راهبردهای مقابله با پیامدهای آن در مناطق روستایی ضروری است. لذا با توجه به اهمیت این موضوع، هدف پژوهش حاضر، بررسی اثرات خشکسالی بر جوامع روستایی و شناسایی راهبردهای مقابله با پیامدهای آن در روستاهای مرزی شهرستان زاهدان است. تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و روش انجام ترکیبی (کمی و کیفی) است. ابزار گردآوری داده‌ها و اطلاعات پرسش‌نامه، مشاهده و مصاحبه با کشاورزان و روستاییان بوده است. جامعه آماری مربوط به خانوارهای روستایی بخش مرکزی شهرستان زاهدان (۱۰۲۷۸ خانوار) است که با استفاده از نمونه‌گیری سهمیه‌ای و تصادفی ساده ۳۸۰ خانوار به عنوان نمونه اول انتخاب شد. برای تحلیل داده‌های کمی از آزمون اکتشافی جوهانسون استفاده شد. برای بررسی و تحلیل‌های کیفی از مصاحبه اکتشافی استفاده شد. نتایج نشان داد که خشکسالی در روستاهای شهرستان زاهدان بیشترین اثر را بر کاهش منابع آب، سطح زیر کشت، اشتغال، درآمد، فقر روستایی، تعداد دام یا تولیدات دامی، مهاجرت‌های روستایی، از بین رفتن پوشش گیاهی، فرسایش و شوری خاک و کاهش قیمت زمین و اراضی داشته است. نتایج در زمینه وضعیت استفاده از شیوه‌های مقابله‌ای در بین کشاورزان منطقه نشان داد که وضعیت استفاده از این اقدامات چندان مناسب نمی‌باشد و بیش از نیمی از کشاورزان از این روش‌ها استفاده نمی‌کنند. با این حال برخی از کشاورزان از روش‌هایی که نسبتاً ساده و کم هزینه که نیاز به تخصص بالایی ندارد و با ویژگی‌های روستاهای مرزی سازگاری بیشتری دارد استفاده کرده‌اند. از نظر کشاورزان اقداماتی چون قاچاق سوخت و کالا، ترک روستا و مهاجرت به شهر، پرداختن به مشاغل غیرکشاورزی، کفزنی و یا لای‌روبی قنات و تغذیه دستی دام‌ها به عنوان مهم‌ترین روش‌های سازگاری با خشکسالی و کاهش اثرات آن بوده‌اند.

کلمات کلیدی:

.,Drought, rural communities, border villages, coping strategies, Zahedan Township

خشکسالی، جوامع روستایی، روستاهای مرزی، راهبردهای مقابله‌ای، شهرستان

زاهدان.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1570793>

